

vormd. Het correspondentieadres luidt: Louwesweg 1, Amsterdam-Slotervaart, p/a poliklinieken voor Tandheelkunde, t.a.v. de heer J. G. Dekker, IADS-liason-officer voor Nederland.

BUITENLAND

IERLAND

Prof. O. Backer Dirks ontving Honorary Fellowship Royal College of Surgeons

Voor zijn verdiensten voor de drinkwaterfluoridering en in het bijzonder voor zijn aandeel bij de invoering van deze maatregel in Ierland en de verdediging daarvan voor de High Court te Dublin, heeft Prof. O. Backer Dirks (Bilthoven) op 21 november 1970 een *Honorary Fellowship of the Royal College of Surgeons* ontvangen.

De onderscheiding werd hem uitgereikt tijdens een plechtige zitting van de Royal College te Dublin, waarbij Prof. N. P. Butler als zijn promotor optrad.

In dezelfde zitting werd deze onderscheiding ook uitgereikt aan Prof. A. Lundström, orthodontist te Stockholm.

BINNENLAND

JAARVERSLAG TNO 1970

Deel 1a: Centrale Organisatie; algemeen gedeelte

Het verslag vangt aan met interessante beschouwingen van de voorzitter van de Centrale Organisatie TNO, Prof. Dr. H. W. Julius, onder de veelzeggende titel: „Wetenschap en wetenschapsbeoefening in kentering”. Hoofdthema is het groeiende onbehagen in de vooruitgang, die – voor zover zij de resultaten van natuurwetenschappelijk en technologisch onderzoek betreft – wél veel geeft maar daartegenover ook veel neemt. Enerzijds is men gewend geraakt aan, en dus verwend door, de overstelpende hoeveelheid mogelijkheden, die dank zij de wetenschap verkregen zijn en waarvan men geen afstand meer wil doen. Anderzijds is men niet bereid de prijs daarvoor te betalen: vervuiling, verspreiding van toxische produkten van het – door de wetenschap bediende – bedrijfsleven. Met op de achtergrond de bedreiging door bewapening, radio-actieve straling, beïnvloeding van de menselijke geest, de erfelijke eigenschappen, etc. De maatschappij zal deze intrinsieke tweeslachtigheid van de vooruitgang moeten aanvaarden en er mee moeten leven. Men zal – aldus de schrijver – telkenmale de ad hoc gerezen nadelen moeten beteugelen, wat weer nadelen van an-

dere aard (b.v. enorme kosten) met zich zal brengen en die nadelen weer moeten compenseren door (kostenbesparende) nieuwe mogelijkheden, met weer de nadelen dáárvan (b.v. opoffering van aanvaard gerief). Het zal een eindeloze spiraal blijven.

Het is in zekere zin geruststellend te weten, dat men zich in de kring van leiders van het toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek ernstig bezint op wat tegenwoordig een ieder in meerdere of mindere mate verontrust, ook al kan van deze bezinning uit de aard der zaak niet onmiddellijk het verlossende woord worden verwacht. In elk geval zullen de wetenschappelijke onderzoekers, zowel allen te zamen als ieder afzonderlijk, moeten beginnen, zich van hun dienende functie bewust te zijn, zoals Prof. Julius betoogt.

In de samenstelling van het Dagelijks Bestuur van de Centrale Organisatie TNO, zoals die aan het eind van het verslagjaar was, is inmiddels per 1 april 1971 een wijziging gekomen. Op die datum trad Prof. Dr. H. W. Julius af. In de aldus ontstane vacature is met ingang van dezelfde datum benoemd Prof. Dr. Ir. A. A. Th. M. van Trier, die met ingang van 1 januari 1972 tot voorzitter is gekozen.

Deel 5: Gezondheidsorganisatie

Ter inleiding van het verslag wordt gesteld, dat men in vele opzichten kan spreken van een vooruitgang van de gezondheids-toestand van de bevolking in Nederland, vooral als men kijkt naar de globale sterftelijfers. Doch de sterfte van de leeftijdsgroepen ouder dan 50 jaar is toegenomen.

Ook is het een opvallend gegeven, dat de gemiddelde lengte van de Nederlanders nog steeds toeneemt en het ziet er naar uit, dat deze groeiverschuiving nog niet haar maximum heeft bereikt. Men kan zich echter afvragen of de toename van de lengte als zodanig een gunstig verschijnsel is.

Hoewel men wel heeft gemeend dat na de introductie van de antibiotica en de successen van de specifieke immunisaties, de betekenis van het onderzoek over besmetting met micro-organismen snel zou afnemen, is het van belang aandacht te blijven besteden aan de relatie tussen de mens en „zijn” micro-organismen.

In het kader van de onderzoeken over het ontstaan van cariës, waarbij de Werkgroep TNO Tand- en Mondziekten een groot aandeel heeft, is de betekenis van de *Streptococcus mutans* als specifiek cariës-bevorderend organisme aangetoond.

Op eigen initiatief werden, ook door de bovengenoemde Werkgroep, de nodige onderzoeken verricht. Háár werkzaamheden richtten zich in 1970 met name op de bestrijding van de gevolgen van het hoge verbruik van suikerhoudend snoepgoed. Zij streeft dit doel na met een groot opgezet project om de bevolking van de stad Tiel door middel van voorlichting tot een beperking van het suikerverbruik te brengen. Het ligt in de bedoeling het onderzoek, dat met dit project is verweven, over zes jaar af te sluiten met een tandheelkundige, een sociologische en een economische evaluatie.

Ultimo 1970 werd door de Tielse gemeenteraad goedkeuring verleend aan het besluit tot het aangaan van een lening voor de

bouw van een kleutercentrum. Dit tandheelkundig kleutercentrum vormt een belangrijk onderdeel van genoemd project.

Tot de overige activiteiten van de Werkgroep behoorden (en behoren) onder meer het onderzoek naar het effect van fluoride op het verminderen van ouderdomsosteoporose. Tevens werd in het verslagjaar een methode ontwikkeld voor het, op microscopische schaal, snel en reproduceerbaar demineraliseren van tandglazuur. In samenwerking met de afdelingen Orthodontie en Preventieve Tandheelkunde van de rijksuniversiteit te Utrecht, werd in vivo op gestandaardiseerde wijze cariës geïnduceerd om meer kennis te verkrijgen over de vroegste stadia van het proces.

De Werkgroep Keuring van Tandheelkundige Materialen TNO is in april 1970 begonnen met voorbereidingen voor de keuring van hiervoor in aanmerking komende amalgaamproducten en tandheelkundig kwik, en de eerste produkten konden intussen worden gekeurd.

Op het technische vlak ontplooidde de Werkgroep verschillende activiteiten. Zo werd o.a. – in samenwerking met de afdeling Materiaalkunde van het Tandheelkundig Instituut van de rijksuniversiteit te Utrecht, een methode ontwikkeld om de nauwkeurigheid van een afdruk, verkregen met elastomeren, tot op één micrometer te kunnen beoordelen.

Uit de Werkgroep TNO Tand- en Mondziekten verschenen in 1970 een zestal publicaties, waarvan er twee in dit Tijdschrift werden opgenomen.

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Opleiding Mondhygiënisten

Gesubsidieerd door het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid is aan de afdeling Parodontologie van de Universiteit van Amsterdam (hoofd: lector L. Coppes) met ingang van het academische jaar 1971/'72 een 2-jarige opleiding voor mondhygiënisten van start gegaan. Dat wil zeggen dat deze opleiding als onderwijsafdeling is geïncorporeerd in de poliklinieken voor Tandheelkunde van de Subfaculteit der Tandheelkunde aan de Louwesweg te Amsterdam, met het oog op de wenselijkheid om aanstaande tandartsen en mondhygiënisten te leren werken in teamverband.

Het ligt in de bedoeling dat de zorg voor deze opleiding, zodra zij een regelmatig karakter heeft verkregen en het beroep van mondhygiëniste als paramedisch beroep is erkend, in de toekomst wordt overgenomen door het departement van Onderwijs en Wetenschappen.

Het onderwijs wordt gegeven aan de hand van door het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid in overleg met de Stichting Opleiding Mondhygiënisten gestelde richtlijnen. Voor de opleiding wordt minimaal HAVO met scheikunde en biologie verlangd.

De leiding van deze opleiding is in handen van collega C. C. Schokking (chef de clinique van de afdeling Parodontologie) die, evenals de docenten, door de Universiteit van Amsterdam is aangesteld, welke universiteit tevens de administratie van de opleiding voert.

Het aantal deelnemers bedraagt 24.

BENOEMING DR. J. J. TEN BOSCH

Dr. J. J. ten Bosch is benoemd tot gewoon lector in de faculteit der geneeskunde aan de rijksuniversiteit te Groningen, om onderwijs te geven in de tandheelkundige fysica.

Voordien was de heer Ten Bosch wetenschappelijk hoofdmedewerker aan de rijksuniversiteit te Utrecht.

ENQUÊTE „UNIVERSITAIR ONDERWIJS EN ONDERZOEK 1969/'70”

Enige voorlopige uitkomsten

Het *Centraal Bureau voor de Statistiek* heeft – zoals bekend – in het academische jaar 1969/'70 een onderzoek ingesteld naar de tijdsbesteding van het wetenschappelijk corps, werkzaam bij de universiteiten en hogescholen in Nederland.

Aan ieder lid van het wetenschappelijk corps werd tweemaal gevraagd over één week op te geven hoe hij zijn tijd had verdeeld over resp. onderzoek (ontwikkeling), onderwijs, beheer en bestuur, patiëntenzorg en andere universitaire werkzaamheden.

Thans zijn een aantal voorlopige uitkomsten van deze enquête bekend gemaakt. De definitieve publikatie kan omstreeks de jaarwisseling tegemoet worden gezien.

Wat de tandheelkunde betreft blijkt, dat de meeste tijd besteed wordt aan het geven van „uitgesproken onderwijs”, bijna driemaal zoveel als in de medische faculteiten het geval is. Daar staat de „uitgesproken gezondheidszorg” op de voorgrond.

Het gemiddeld aantal gewerkte uren per jaar, door personeel met een volledige werktak bij het wetenschappelijk onderwijs, blijft wegens onvoldoende betrouwbaarheid der gegevens, voor de tandheelkunde onvermeld. Wél wordt het totaal opgegeven en dat is het laagste dat in de rij van faculteiten voorkomt.

Volledigheidshalve moet nog worden vermeld dat bij de tandheelkunde de gegevens ontbreken van één subfaculteit. Overigens zijn onder wetenschappelijke medewerkers 1e klas tevens de instructeurs tandheelkunde begrepen.

Het wachten is thans op de definitieve publikatie die aan deze enquête zal worden gewijd en aan de uitkomsten van de aan de enquête gekoppelde staven telling. Deze laatste kunnen in het eerste gedeelte van 1972 worden verwacht.

(Uit: Mededelingen nr. 7579 van het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

Hoogbouw Tandheelkundig Instituut in De Uithof

Ten aanzien van de bouw van het tweede gedeelte van het Tandheelkundig Instituut in De Uithof te Utrecht is thans overeenstemming bereikt tussen de rijksuniversiteit en Bredero's Bouwbedrijven Nederland N.V.

Men hoopt met dit tweede gedeelte – bestemd voor onderzoek, collegezalen en kliniek – voor eind 1974 gereed te komen. Het eerste gedeelte – de prekliniek – is reeds sedert 1969 in gebruik.

STAATSTOEZICHT OP DE VOLKSGEZONDHEID

Benoeming J. Filippo Hzn. tot Geneeskundig Inspecteur

Met ingang van 1 juli 1971 is collega J. Filippo Hzn. (Leiden) benoemd tot Geneeskundig Inspecteur van de Volksgezondheid in algemene dienst.

Met deze benoeming is thans een tweede Inspecteur voor de afdeling Tandheelkunde van de Geneeskundige Hoofdinspectie aangesteld.

RECTIFICATIE

In de juni-aflevering van deze jaargang (Ned. T. Tandheelk. 78 (1971), juni) staat in het artikel van Prof. Dr. Åke Nordenram c.s. op pagina 215 (rechter kolom) abusievelijk vermeld: *adrenalineline 1 : 1.000.000*. Dit moet uiteraard *1 : 100.000* zijn; men gelieve derhalve de eerste nul te schrappen.

TANDARTSENGIDS 1971

Juist even voor het begin van de tweede helft van dit jaar heeft het Hoofdbestuur van de Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde, alle leden de *Tandartsengids 1971* aangeboden.

De vermelding van dit feit geschiedt hier niet omdat het Nederlands Tijdschrift voor Tandheelkunde in het „Voorwoord” van deze nieuwe gids met name wordt genoemd (de eer komt Van Boekhoven-Bosch N.V., Grafische industrie te Utrecht toe), maar om de leden van het Hoofdbestuur en het Bureau van de Maatschappij met deze uitgave te complimenteren.

Het is of mét de metamorfose die het oude gidsje heeft ondergaan, de professie de kinderschoenen is ontgroeid en zij nu voor het eerst in haar totaliteit te boek staat als in een „Who is who?” van en voor Nederlandse tandartsen, waar ter wereld zij zich ook mogen bevinden. En dat alles mede dank zij het A4-formaat en de (deels mechanische) typografische verzorging.

KLINISCHE AVONDEN VOOR TANDARTSEN TE GRONINGEN

Aankondiging data studiejaar 1971-1972

Op 21 oktober 1971, 20 januari, 9 maart en 27 april 1972 zullen gedurende het cursusjaar 1971-1972 wederom klinische avonden worden gehouden in het Academisch Ziekenhuis te Groningen.

KLINISCHE AVONDEN VOOR TANDARTSEN TE AMSTERDAM

Aankondiging programma studiejaar 1971-1972

Ook in het komende studiejaar zullen door de Subfaculteit Tandheelkunde van de Universiteit van Amsterdam een viertal

klinische avonden worden verzorgd, waarop belangstellende collegae welkom zijn.

De eerste twee avonden zullen gewijd zijn aan de bespreking van kroon- en brugwerk, waarbij in het bijzonder aandacht zal worden besteed aan preparatievormen, afdruktechnieken, het opbakken van porselein en de occlusale vormgeving der restauraties.

De laatste twee avonden staan in het teken van de problematiek rond occlusie en articulatie, met als hoofdstukken onder meer de neuromusculaire aspecten, de relatie tussen parodontopathieën en occlusale afwijkingen en de beetrelatie.

De data zijn vastgesteld op 2 november 1971, 1 februari, 28 maart en 16 mei 1972 (steeds op dinsdagavond) en het aanvangstijdstip op 20.00 uur. De plaats van samenkomst is met ingang van het nieuwe studiejaar de „Grote zaal” van de poliklinieken voor Tandheelkunde aan de Louwesweg 1 te Amsterdam-Slotervaart.

NEDERLANDS INSTITUUT VOOR INFORMATIE, DOCUMENTATIE EN REGISTRATUUR

Opheffing bibliografie NIDER

Na een bijna twintigjarig bestaan is op 16 juli j.l. de laatste aflevering verschenen van de bibliografie Nederlandse Technische en (Natuur)wetenschappelijke Literatuur (NTWL), die verzorgd werd door het NIDER in samenwerking met de bibliotheek van de Technische Hogeschool te Delft.

Zoals bekend verscheen deze literatuurservice, na tot 1965 een zelfstandig tijdschrift te zijn geweest, als een maandelijke rubriek in „De Ingenieur”; men kon zich echter ook apart blijven abonneren op overdrukken in een speciaal omslag. De bibliografie omvatte alle artikelen over studies en onderzoeken, die van Nederlandse oorsprong waren, alsmede rapporten, dissertaties en normbladen.

Op grond van financiële en organisatorische redenen is thans besloten deze bibliotheek op te heffen.

NATIONAAL SYMPOSIUM MEDISCHE INFORMATICA

Op 22 en 23 oktober a.s. zal te Utrecht een symposium worden gehouden onder de titel „De Computer in de Geneeskunde en Gezondheidszorg”, georganiseerd door de Stichting ter Bevordering der Informatica in de Geneeskunde en Gezondheidszorg.

In een aantal parallel-zittingen zullen uiteenlopende onderwerpen worden behandeld, o.a. de „Centrale verwerking van patiëntengegevens” en „De computer bij de behandeling van de individuele patiënt”.

Gedurende dit symposium en op de voorafgaande dag wordt in de Expozaal van het Jaarbeurs Beatrixgebouw een informatieve tentoonstelling ingericht van computers en randapparatuur, welke nauw zal aansluiten bij de onderwerpen van het symposium.

Nadere inlichtingen worden verstrekt door het secretariaat van de werkcommissie, dat is ondergebracht bij het Jaarbeurs Congresbureau te Utrecht (telefoon 030 - 91 49 14).